

Munca cât mai în siguranță în pădure

Unde să vă informați în ce privește sănătatea și siguranța la locul de muncă

Cuprins

- 1) Câteva situații periculoase
  - 2) Ce unelte manuale trebuie să folosiți
  - 3) Cum să vă protejați de riscuri la locul de muncă
  - 4) Procedee de muncă
  - 5) Înainte de a efectua tăierea unui copac
  - 6) În timpul tăierii copacului
  - 7) Câteva situații de pericol și respectivele reguli de siguranță
  - 8) Mașinile
Coasa electrică/motocoasa
Drujba
Tractoarele agricole sau forestiere
  - 9) Riscurile pentru sănătate
Deplasarea manuală a greutăților
Zgomotul
Vibrațiile
Căpușele
  - 10) Vizitele medicale
- Unde să vă informați în ce privește sănătatea și siguranța la locul de muncă

1 Alcune situazioni pericolose

- Terreni con forti pendenze favoriscono il pericolo di rotolamento sia di sassi che di tronchi, oltre che di cadute
- Il concentrazione dei tronchi fatto a braccia o con trattrici, rappresenta condizioni di pericolo di investimento da tronchi o di ribaltamento di mezzi
- La mancanza di sistemi di collegamento via radio o telefono può rendere difficile la richiesta di soccorsi in caso di necessità
- L'esposizione a rumore, vibrazioni e a gas di scarico delle motoseghe
- Il non utilizzo dei Dispositivi di Protezione Individuale.

1 Câteva situații periculoase

- Terenurile cu înclinări abrupte favorizează pericolul de rostogolire atât a pietrelor cât și a trunchiurilor de copaci, și a căzăturilor
- Stivele de bușteni făcute manual sau cu tractoarele, reprezintă o condiție de pericol de accident sau de răsturnare a tractoarelor
- Lipsa sistemelor de comunicare prin radio sau telefon poate îngreuna solicitarea ajutorului în caz de necesitate
- Expunerea la zgomot, vibrații și a gazelor de eșapament a drujbelor
- Nefolosirea Dispozitivelor de Protecție Individuală Dispositivi di Protezione Individuale.

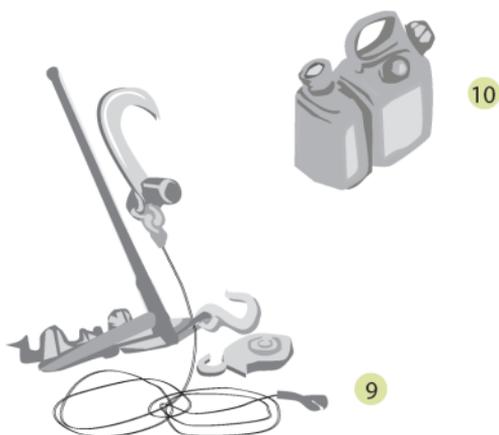
2 Quali attrezzi manuali utilizzare

- 1) Accetta con protezione per la lama
- 2) Roncola con gancio di sostegno
- 3) Motosega con accessori
- 4) Cunei o leva di abbattimento
- 5) Mazza
- 6) Scorzatoio
- 7) Giratronchi
- 8) Zappino
- 9) Paranco tir-for, funi, carrucole di rinvio, ganci, grilli, ecc.
- 10) Bidoni o contenitori con olio e benzina per la motosega

2 Ce unelte manuale trebuie să folosiți

- 1) Secure cu protecție pentru lamă
- 2) Cosor cu cârlig pentru susținere
- 3) Drujba cu accesorii
- 4) Pene sau pârgii pentru tăiere
- 5) Ciocan
- 6) Cepuitor
- 7) Picon
- 8) Țapin
- 9) Troliu, funii, scripeți, cârlige, etc.
- 10) Canistre sau bidoane cu ulei și benzină pentru drujbă

3 Come proteggersi dai rischi sul lavoro

- Il casco protegge da cadute di piccoli rami
- Le cuffie antirumore (oppure i tappi), preferibili quelle fissate al casco
- Lo schermo facciale in rete contro la proiezione di schegge, preferibili quelli fissati al casco
- La tuta da lavoro, di colore vivace per essere visti dai colleghi, con rinforzi antitaglio su arti inferiori
- Guanti da lavoro
- Scarponcini o stivali con la suola ben scolpita e il puntale rinforzato.

Sono inoltre necessari:

Materiale per i primi soccorsi (pacchetto di medicazione).

Materiale per la segnalazione del pericolo o per lo sbarramento delle vie di accesso al cantiere forestale non direttamente controllabili.

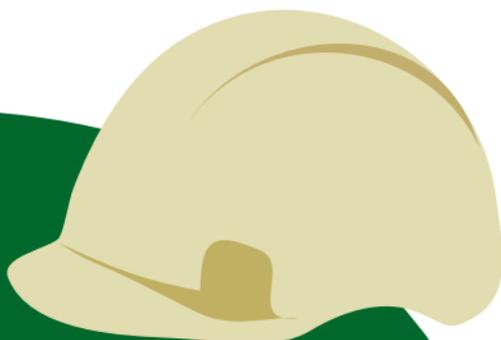
3 Cum să vă protejați de riscuri la locul de muncă

- Casca de protecție, care apără de micile crengi care cad
- Căștile împotriva zgomotelor (sau dopurile), de preferință cele care se fixează pe cască
- Protecția facială cu plasă împotriva proiectării de schije, de preferință cea care se fixează pe cască
- Salopeta de muncă, de culoare aprinsă pentru a putea fi văzuți de către colegi, cu întărituri împotriva tăieturilor în zona membrelor inferioare
- Mănuși de lucru
- Bocanci sau cizme cu talpa cu creste accentuate și cu vârful întărit din metal.

În plus sunt necesare:

Materialele pentru primul ajutor (trusa de prim ajutor).

Materialele pentru semnalizarea pericolului sau pentru bararea căilor de acces în șantierul forestier care nu se pot controla în mod direct.

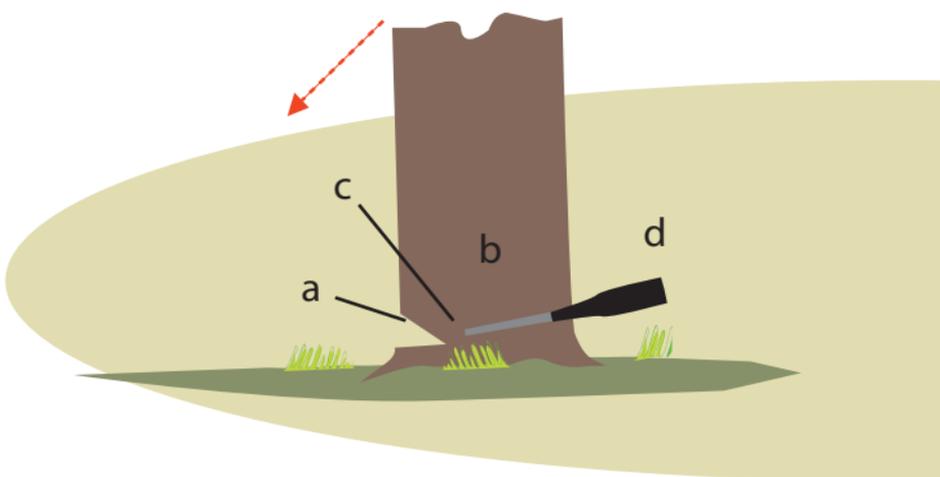

4 Procedure di lavoro

- Scegliere la tecnica di abbattimento più indicata
- Definire la direzione di abbattimento
- Le modalità di esecuzione del taglio
- L'eventuale messa in opera di sistemi di trattenuta o guida dell'albero
- L'individuazione della zona di abbattimento, della zona di pericolo e delle modalità di sorveglianza delle zone stesse.

Frequentemente si utilizza il metodo di abbattimento con taglio di direzione; tale sistema, però, non deve essere adottato sempre e la valutazione va fatta caso per caso da persona esperta. A titolo di esempio se ne riportano le modalità.

Abbattimento con taglio di direzione

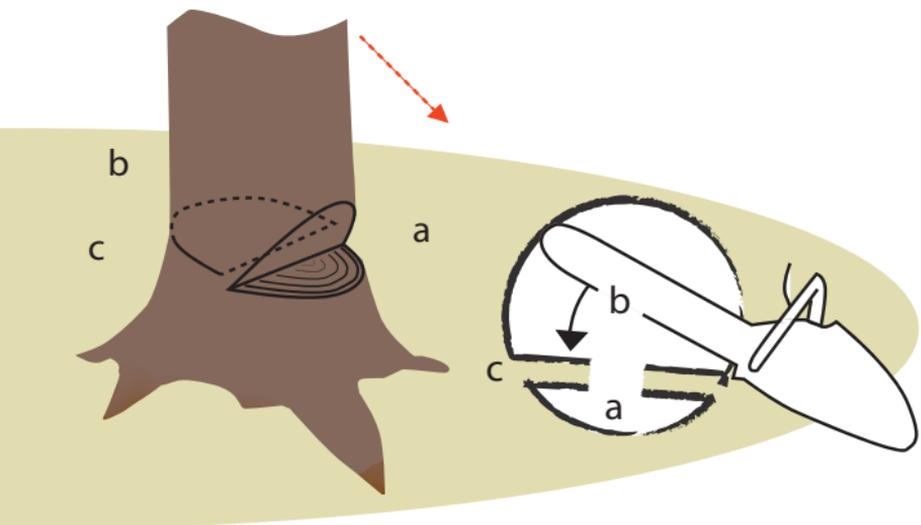

a - taglio direzionale, b - taglio abbattimento, c - cerniera, d - cuneo/leva di abbattimento

4 Procedee de muncă

- Alegeți tehnica de tăiere cea mai indicată
  - Definiți direcția de tăiere
  - Modalitățile de executare a tăierii
  - Instalarea eventuală a unor sisteme de susținere sau de ghidare a copacului
  - Individuarea zonei de cădere, a zonei de pericol și a modalităților de supraveghere a respectivelor zone.
- De obicei se folosește metoda de abatere prin tăiere direcțională; acest sistem însă nu trebuie să fie folosit întotdeauna și evaluarea trebuie să fie făcută de la caz la caz de către o persoană expertă. Ca exemplu sunt prezentate modalitățile următoare.

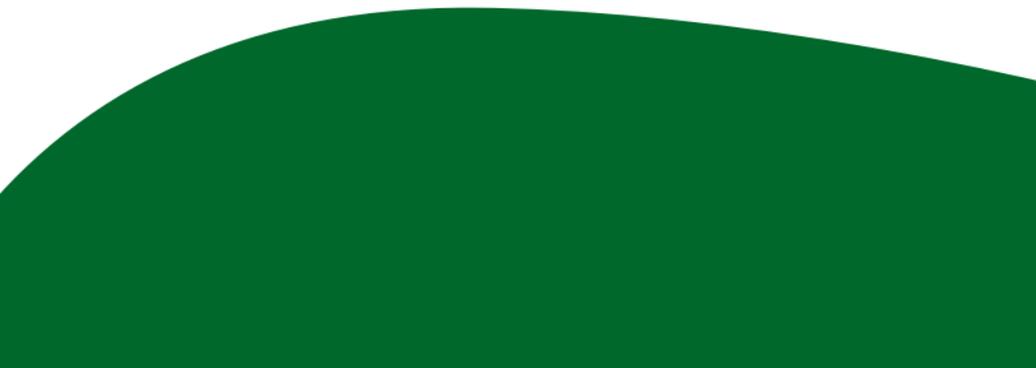
Abatere prin tăiere direcțională

a - tăiere direcțională, b - tăiere de abatere, c - balama,
d - pană/pârghie de tăiere

5 Prima di effettuare l'abbattimento

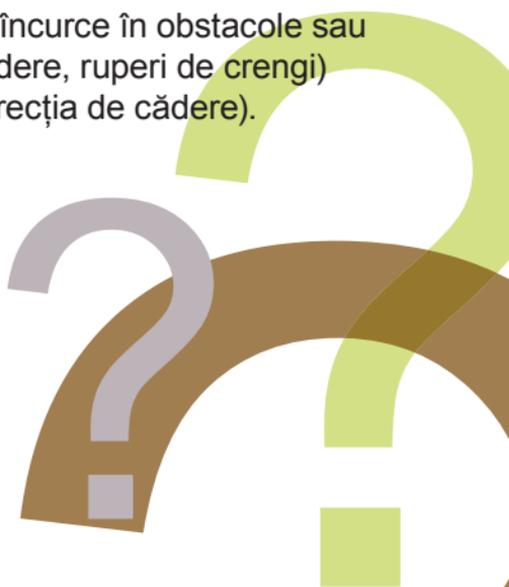
Per poter eseguire in modo corretto il lavoro ed adottare le necessarie misure di sicurezza, prima di effettuare l'abbattimento di ogni singola pianta, occorre valutarne le caratteristiche:

- Specie (consistenza, difetti, facilità di rottura, ecc.)
  - Altezza (interferenze con eventuali ostacoli, ampiezza della zona di sicurezza)
  - Diametro (modalità di taglio)
  - Andamento del tronco (possibili rimbalzi e loro direzione, possibilità di rotolamento)
  - Inclinazione e baricentro (direzione di caduta naturale)
  - Sviluppo della chioma (direzione di caduta naturale)
  - Forma e biforcazioni di tronco e rami (possibili rimbalzi o rotolamenti, presenza di rami spezzati o che si possono spezzare e loro prevedibile caduta)
  - Stato di salute dell'albero, posizione delle radici, andamento delle fibre e caratteristiche del legno alla base del tronco
  - L'ambiente circostante ed eventuali ostacoli (spazio di caduta, facilità di sramatura, pendenza del terreno)
  - Rami che potrebbero restare impigliati in ostacoli o alberi vicini (direzione di caduta, rotture di rami)
  - Forza e direzione del vento (direzione di caduta).
-

5 Înainte de a efectua tăierea

Pentru a putea executa în mod corect tăierea și a putea adopta măsurile de siguranță necesare, înainte de a abate fiecare plantă, trebuie să îi evaluați caracteristicile:

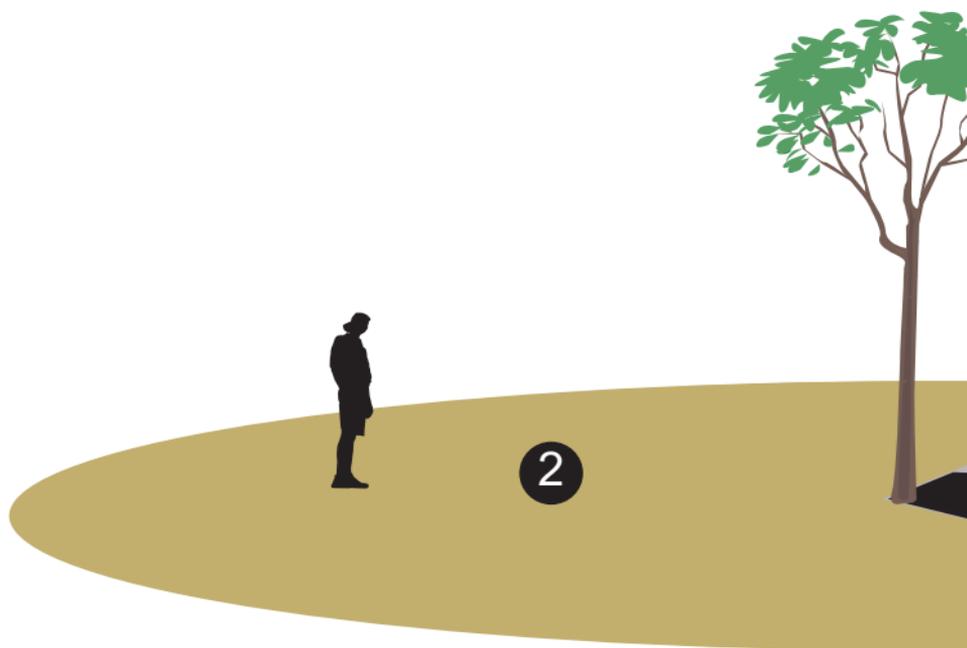
- Specie (rezistența, defecte, ușurința de a se rupe, etc.)
- Înălțime (interferențe cu obstacole eventuale, întinderea zonei de siguranță)
- Diametru (modalitatea de tăiere)
- Direcția trunchiului (posibile răsturnări și direcția acestora, posibilitatea de rostogoliri)
- Înclinarea și centrul de gravitație (direcția de cădere naturală)
- Dezvoltarea coroanei copacului (direcția de cădere naturală)
- Forma și bifurcațiile trunchiului și a crengilor (posibile răsturnări și rostogoliri, prezența crengilor rupte sau care se pot rupe și căderea lor prevedibilă)
- Starea sănătății copacului, poziția rădăcinilor, direcția fibrelor și caracteristicile lemnului la baza trunchiului
- Mediul înconjurător și eventualele obstacole (spațiul de cădere, ușurința de a îndepărta crengile, înclinarea terenului)
- Crengi care ar putea să se încurce în obstacole sau copacii vecini (direcția de cădere, ruperi de crengi)
- Forța și direcția vântului (direcția de cădere).

6 Durante l'abbattimento

Durante il lavoro di abbattimento rispettare le seguenti misure di sicurezza:

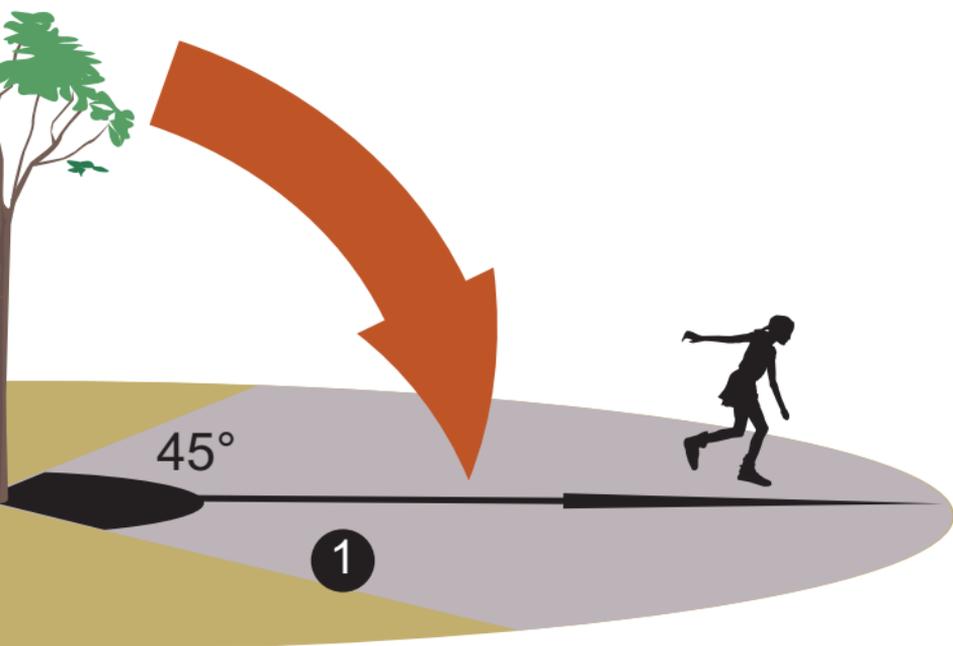
- Nessuno deve essere presente nella zona di abbattimento (lasciare un'area libera di 45° per parte rispetto alla presumibile direzione di caduta dell'albero ed estesa per due volte l'altezza dello stesso)
- Nella zona di pericolo (zona circolare attorno all'albero ampia quanto l'altezza dell'albero stesso) è ammessa solo la presenza di lavoratori addetti al taglio della pianta (operatore alla motosega) o di altri indispensabili all'operazione
- Tutti gli addetti che lavorano nelle vicinanze, al momento dell'abbattimento, devono essere avvisati (a voce) e devono prestare attenzione all'operazione in corso ed ai pericoli che possono derivarne.

6 În timpul tăierii

În timpul tăierii respectați următoarele măsuri de siguranță:

- Nici o persoană nu trebuie să fie prezentă în zona de tăiere (lăsați o zonă liberă de 45° de fiecare parte față de zona presupusă de cădere a copacului și în lungime de două ori mai mare decât lungimea respectivului copac)
- În zona de pericol (zona circulară în jurul copacului mare cât înălțimea copacului însuși) este admisă doar prezența muncitorilor care se ocupă de tăierea plantei (muncitorul cu drujba) sau a altor muncitori indispensabili operației
- Toți ceilalți muncitori care lucrează în apropiere, în momentul tăierii, trebuie să fie avizați (verbal) și trebuie să fie atenți la desfășurarea operației și la pericolele care pot deriva de la aceasta.

7 Alcune situazioni di pericolo e relative regole di sicurezza

Pericolo	Regola di sicurezza
Scivolamento e caduta dell'addetto alla motosega	usare scarponi antiscivolo lavorare con calma e prudenza; pulire il terreno intorno al tronco
Caduta di rami prima o durante l'abbattimento	usare il casco controllare l'albero e la chioma
Proiezione di rami durante la caduta dell'albero	usare il casco e la visiera quando l'albero tende ad inclinarsi andare in un punto sicuro scelto in precedenza e guardare la chioma
Rimbalzo laterale dell'albero in caduta	ritirarsi verso un posto sicuro scelto in precedenza
Rimbalzo all'indietro dell'albero abbattuto.	valutare la presenza di rami che possano agire da „molla”
Spaccatura del tronco nella direzione delle fibre con rottura e caduta dello spezzone superiore	controllare lo stato del tronco usare un metodo di taglio idoneo
Scivolamento o rotolamento di tronchi o sassi su pendio	prima di iniziare il taglio valutare i pericoli sbarrare la zona di lavoro e porsi al sicuro appena l'albero tende ad inclinarsi
Investimenti in zona di pericolo	gli estranei non devono trovarsi nella zona di lavoro avvisare a voce sempre prima dell'abbattimento

7 Câteva situații de pericol și respectivele reguli de siguranță

Pericolul	Regula de siguranță
Alunecarea și căderea muncitorului cu drujba	folosiți bocanci care nu alunecă munciți calm și cu prudență curățați terenul în jurul trunchiului
Căderea crengilor înainte sau în timpul tăierii	folosiți casca de protecție controlați copacul și coroana
Căderea unor crengi în timpul abaterii copacului	folosiți casca de protecție și masca când copacul începe să se încline mergeți într-un loc sigur ales în precedentă și uitați-vă la coroană
Răsturnarea laterală a copacului în cădere	retrageți-vă într-un loc sigur ales în precedentă
Răsturnarea în spate a copacului tăiat	îndepărtați crengile care se pot comporta ca un "arc"
Crăparea trunchiului în direcția fibrelor cu ruperea și căderea părții superioare	controlați starea trunchiului, folosiți metoda de tăiere potrivită
Alunecarea sau rostogolirea trunchiurilor sau a pietrelor pe coastă	înainte de a începe tăierea evaluați pericolele delimitați zona de lucru și puneți-vă la adăpost imediat ce copacul începe să se încline
Accidente în zona de pericol	persoanele străine nu trebuie să se afle în zona de lucru informați verbal întotdeauna înainte de abatere

Investimento di persone che si trovano in zona di abbattimento o che vengono colpite da rami proiettati	sgomberare la zona di abbattimento
Caduta di alberi a catena	considerare costante il pericolo di caduta di entrambi gli alberi, anche in direzioni imprevedibili

8 Le macchine

Il decespugliatore

Viene spesso utilizzato per pulire velocemente le zone di lavoro sottostanti all'albero da abbattere.

Può essere equipaggiato con diversi organi di taglio a seconda del tipo di lavorazione da svolgere.

Si ricordano le principali cautele antinfortunistiche applicabile con tale tipologia di macchina:

- utilizzare sempre gli opportuni dispositivi di protezione individuale (guanti e calzature da lavoro cuffie antirumore, occhiali o visiera di protezione)
- prima di lavorare ispezionare la zona per togliere eventuali materiali estranei
- avviare il motore con la macchina a terra
- operare solo in condizioni di equilibrio stabile e tenere la lama vicina a terra
- non fumare durante il rifornimento di carburante.

Investirea persoanelor care se află în zona de abatere sau care sunt lovite de crengile cădute	liberați zona de abatere
Căderea în lanț a copacilor	luați în considerare în mod constant pericolul de cădere a doi copaci, chiar și în direcții neprevăzute

8 Mașinile

Coasa electrică sau motocoasa

Se folosește adesea pentru a curăța în mod rapid zonele de muncă care se află în jurul copacului care va fi tăiat.

Poate fi echipată cu diferite dispozitive de tăiere în funcție de munca pe care o veți desfășura.

Vă amintim principalele măsuri de siguranță împotriva accidentelor care se pot aplica cu acest tip de unealtă:

- folosiți întotdeauna dispozitivele de protecție individuală potrivite (mănuși și încălțăminte de muncă, căști împotriva zgomotelor, ochelari și mască de protecție)
- înainte de muncă inspectați zona pentru a îndepărta eventual materialele care vă pot încurca
- porniți motorul cu mașina pe pământ
- lucrați numai în condiții de echilibru și țineți lama aproape de pământ
- nu fumați în timpul alimentării cu carburant.

La motosega

L'uso corretto di questa macchina e una buona manutenzione facilitano il lavoro del boscaiolo permettendogli un maggior rendimento e una migliore qualità del lavoro.

Le vibrazioni, nella motosega, sono provocate essenzialmente dal movimento alternativo del pistone e da quello della catena; esse si trasmettono alle mani dell'operatore attraverso le impugnature.

Oggi le motoseghe sono equipaggiate con dei dispositivi antivibranti, cioè tamponi in gomma all'estremità delle impugnature. In altri casi viene isolato il motore dal telaio, sempre con tamponi in gomma.

Per aumentare la sicurezza dell'utilizzatore, le motoseghe sono equipaggiate con un freno catena. Nel momento in cui la mano forza la leva di azionamento del freno, scatta un meccanismo che ferma la catena e vengono in tal modo diminuiti gli incidenti dovuti ai contraccolpi della motosega, specialmente durante le operazioni di sramatura e sezionatura.

Le trattrici agricole o forestali

La circolazione di macchine all'interno del bosco è spesso ostacolata dal gran numero di piante presenti e dalla scarsa accessibilità delle zone di esbosco (di deposito temporaneo). In genere le trattrici convenzionali sono molto ingombranti e si adattano male a questa tipologia di lavori. Le trattrici devono essere dotate di struttura di protezione in caso di ribaltamento e di cintura di sicurezza.

9 I rischi per la salute

La movimentazione manuale dei pesi

Molte attività in bosco comportano trasporto, movimentazione, sostegno, spinta, tiro o trascinarsi di carichi pesanti.

Danni: lesioni da sforzo alla schiena (colonna vertebrale) e dolori muscolari.

Drujba

Folosirea corectă a acestei unelte și o întreținere bună ușurează munca tăietorului de lemne permițându-i un randament mai bun și o calitate mai bună a muncii. Vibrațiile, în drujbă, sunt provocate în principal de mișcarea alternativă a pistonului și a lanțului; acestea se transmit mâinilor muncitorului prin intermediul mânerelor.

Astăzi drujbele sunt echipate cu dispozitive împotriva vibrațiilor, adică tampoane din cauciuc la capătul mânerelor. În alte cazuri motorul este izolat față de cadru, tot cu tampoane de cauciuc.

Pentru a mări siguranța utilizatorului, drujbele sunt echipate cu o frână la lanț. În momentul în care mâna forțează dispozitivul care acționează frâna, intră în funcțiune un mecanism care oprește lanțul, în acest mod sunt diminuate accidentele datorate contraloviturilor drujbei, mai ales în timpul operațiilor de îndepărtare a crengilor și de tăiere.

Tractoarele agricole sau forestiere

Circulația mașinilor în interiorul pădurii este adesea îngreunată de marele număr de plante prezente și de accesul redus la zonele în care se depozitează lemnele tăiate (depozite temporare). În general tractoarele normale ocupă mult spațiu și se adaptează greu la acest tip de muncă. Tractoarele trebuie să fie dotate cu o structură de protecție în caz de răsturnare și cu centuri de siguranță.

9 Riscurile pentru sănătate

Deplasarea manuală a greutăților

Multe activități în pădure implică transportul, mișcarea, susținerea, împingerea, tragerea sau târârea unor încărcături grele.

Daune: leziuni de forță la spate (coloana vertebrală) și dureri musculare.

Cosa fare ?

- Utilizzare attrezzi o macchine per movimentare pesi quando possibile
- Controllare che il peso da movimentare sia entro i limiti consigliati
- Se possibile movimentare in due persone
- Mai piegare in avanti la schiena, ma inclinarla con le ginocchia piegate
- Evitare le torsioni del tronco durante il sollevamento
- Sottoporsi alle visite mediche previste in azienda.

Il rumore

Gli attrezzi utilizzati in bosco spesso sono rumorosi
Il rumore eccessivo può causare con il tempo una riduzione dell'udito (sordità).

Altri effetti sono: mal di testa, ansia, disturbi gastrici e intestinali.

Cosa fare?

- Segnalare al datore di lavoro macchine e mezzi rumorosi
- Usare i mezzi di protezione (cuffie o tappi antirumore)
- Prevedere pause di lavoro
- Sottoporsi alle visite mediche previste in azienda

Le vibrazioni

Le vibrazioni sono oscillazioni prodotte dalle macchine e dai mezzi di lavoro vibranti

La gravità del danno dipende anche dal peso dello strumento di lavoro e dalla posizione di lavoro

Le lesioni possono essere:

- del corpo intero, come ad esempio nell'utilizzo di trattori
- del braccio e della mano nell'utilizzo di motoseghe, decespugliatori, etc.

Cosa fare?

- Segnalare al datore di lavoro macchine e mezzi che vibrano in modo eccessivo
- Prevedere pause di lavoro
- Sottoporsi alle visite mediche previste in azienda

Ce trebuie să faceți?

- Utilizați unelte sau mașini pentru deplasarea greutăților când este posibil
- Controlați dacă greutatea pe care trebuie să o deplasați se află în limitele sfătuite
- Dacă este posibil deplasați în doi greutatea
- Niciodată să nu vă aplecați înainte coloana, ci să o înclinați cu geninchii îndoiți
- Evitați răsucirile corpului în timpul ridicării
- Supuneți-vă vizitelor medicale prevăzute de firmă.

Zgomotul

Uneltele folosite în pădure sunt adesea zgomotoase. Zgomotul excesiv poate cauza cu timpul o reducere a auzului (surzenie).

Alte efecte sunt: durere de cap, anxie, probleme gastrice și intestinale.

Ce trebuie să faceți?

- Aduceți la cunoștința patronului mașinile zgomotoase
- Folosiți mijloacele de protecție (căști sau dopuri împotriva zgomotelor)
- Prevedeți pauze de muncă
- Supuneți-vă vizitelor medicale prevăzute de firmă

Vibrațiile

Vibrațiile sunt oscilații produse de mașinile și de mijloacele de lucru care vibrează; gravitatea daunei depinde de greutatea uneltei de muncă și de poziția de muncă.

Leziunile pot fi:

- a corpului întreg, ca de exemplu la folosirea tractoarelor
- a brațului și a mâinii în folosirea drujbelor, a motocoaselor, etc.

Ce trebuie să faceți?

- Aduceți la cunoștința patronului mașinile și mijloacele care vibrează în mod excesiv
- Prevedeți pauze în timpul muncii
- Supuneți-vă vizitelor medicale prevăzute de firmă

Le zecche

Sono piccoli insetti presenti sul corpo di alcuni animali (cani, topi, uccelli, ovini, animali selvatici) e occasionalmente possono essere anche sull'uomo. Se rimangono attaccate alla cute dell'uomo possono provocare malattie come la Sindrome di Lyme e la Tick Borne Encephalitis (TBE), con complicanze anche gravi.

Cosa fare?

- Fare attenzione nei periodi da Aprile /Ottobre
- Coprire il corpo
- Alla fine del lavoro lavarsi bene e controllare la presenza di zecche sul corpo e cambiarsi i vestiti
- In caso di morso: lavare con acqua e sapone e recarsi al pronto soccorso più vicino.

10 Le visite mediche (sorveglianza sanitaria)

Si tratta di visite mediche e di altri esami a seconda dei rischi sul lavoro e servono per tutelare la salute dei lavoratori.

Le vaccinazioni

La copertura vaccinale antitetanica è obbligatoria per tutti i lavoratori agricoli (Legge 5 marzo 1963 n°292 e succ. modifiche e integrazioni - vi è il richiamo della vaccinazione da fare ogni 10 anni).

I minori di 18 anni

- Non possono svolgere lavori pericolosi, faticosi e insalubri come ad esempio: lavorare in ambienti rumorosi, guidare trattori, abbattere alberi e utilizzare strumenti vibranti (D.Lgs 262/2000).

Per le donne in gravidanza e in post partum

- Non possono svolgere lavori pericolosi, faticosi e insalubri (elencati nel DLgs 151/ 2001) come ad esempio: lavori che espongono a rumore, vibrazioni, movimentazione dei pesi, e fatica fisica.

Căpușele

Sunt insecte mici prezente pe corpul unor animale (câini, șoareci, păsări, ovine, animale sălbatice) și câteodată se pot găsi și pe om. Dacă rămân lipite de pielea omului pot provoca boli cum ar fi Sindromul lui Lyme și Tick Borne Encephalitis (TBE), cu complicații chiar grave. Ce trebuie să faceți?

- Fiți atenți în perioada Aprilie /Octombrie
- Acoperiți-vă corpul
- La sfârșitul muncii spălați-vă bine și controlați dacă pe corp sunt prezente căpușe și schimbați-vă hainele de lucru
- În caz de mușcătură: spălați-vă cu apă și săpun și duceți-vă la punctul de prim ajutor cel mai apropiat.

10 Vizitele medicale (supravegherea sanitară)

Este vorba despre vizite medicale și de alte examene în funcție de riscurile de la locul de muncă și sunt utile pentru tutelarea sănătății muncitorilor.

Vaccinările

Efectuarea vaccinului antitetanic; este obligatorie pentru toți muncitorii agricoli (Legea din 5 martie 1963 nr. 292 și modificările ulterioare și integrările – printre care revaccinarea din 10 în 10 ani).

Minorii sub 18 ani

- Nu pot desfășura munci periculoase, obositoare și insalubre ca de exemplu: munca în locuri zgomotase, conducerea tractoarelor, tăierea copacilor și folosirea uneltelor care vibrează (Decretul Legislativ 262/2000).

Pentru femeile însărcinate și în perioada de după naștere

- Nu pot desfășura munci periculoase, obositoare și insalubre (enumerare în D. Legislativ 151/ 2001) ca de exemplu : munci care expun la zgomot, vibrații, deplasarea greutăților și oboseală fizică.

Dove informarsi per la salute e la sicurezza sul lavoro

UF PISLL ZONE SUD EST

- Firenze, Via Chiantigiana, 37 tel 055-6534725-04
- Figline V.no, Via Da Verrazzano, 2 tel 055-9508260
pisllsudest@asf.toscana.it

Comuni: Bagno a Ripoli, Barberino Val D'elsa, Greve in Chianti, Impruneta, Tavarnelle V.P., S.Casciano V.P., Pontassieve, Rufina, Pelago, Figline Valdarno, Incisa Valdarno, Reggello, Rignano sull'Arno

Altre strutture ASL presenti sul territorio di Firenze:

U.F. PISLL MUGELLO

Borgo S.Lorenzo: Viale IV Novembre, 93
tel 055-8451625, pisll.mugello@asf.toscana.it

U.F. PISLL FIRENZE,

Firenze: Via della Cupola, 64 tel 055-342331
pisll.fi@asf.toscana.it

U.F. PISLL NORD OVEST

Sesto Fiorentino: Via Righi, 8 tel 055-4498401
Scandicci: Via Rialdoli, 80 tel 055-7294291
pisll.nordovest@asf.toscana.it

Orientamento e Assistenza dei cittadini stranieri per l'accesso ai servizi del territorio

Sportello Informativo Progetto Migranti
Centro Interculturale, Via Piave 2
50065 Pontassieve (FI), Tel. Fax. 0558315548
cemel@comune.pontassieve.fi.it
www.progettomigranti.it
www.comune.pontassieve.fi.it/cint